

Postup
při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců
Společné soužití
2012

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
ze dne 4. ledna 2012 č. 6

k Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití
v roce 2012

PRO SCHŮZI VLÁDY

Věc: Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2012

Důvod předložení materiálu:

Plnění úkolu uloženého ministru vnitra usnesením vlády České republiky č. 99 ze dne 9. února 2011 k aktualizované Koncepti integrace cizinců na území České republiky a k návrhu dalšího postupu v roce 2011

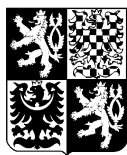
Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Předkládací zpráva
- III. Návrh Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2012
- IV. Vyhodnocení připomínkového řízení

Předkládá:

Jan Kubice
ministr vnitra

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 4. ledna 2012 č. 6

k Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití
v roce 2012

Vláda

I. schvaluje

1. Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2012, obsažený v části III materiálu č.j. 1305/11 (dále jen „Postup“),

2. převedení finančních prostředků ve výši 7 080 tis. Kč ze státního rozpočtu České republiky na rok 2012, rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra, položky Prostředky na integraci cizinců, do rozpočtových kapitol takto:

a) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	3 000,- tis. Kč
b) Ministerstvo zdravotnictví	3 000,- tis. Kč
c) Ministerstvo pro místní rozvoj	600,- tis. Kč
d) Ministerstvo kultury	230,- tis. Kč
e) Český statistický úřad	250,- tis. Kč
f) Ministerstvo průmyslu a obchodu	nenárokuje žádné prostředky,
g) Ministerstvo práce a sociálních věcí	nenárokuje žádné prostředky,

3. použití finančních prostředků ve výši 17 920 tis. Kč Ministerstvem vnitra i finančních prostředků převedených podle bodu I/2 tohoto usnesení na realizaci opatření podporujících integraci cizinců v České republice;

II. ukládá

1. ministru vnitra

a) zajišťovat koordinaci ministerstev a všech dalších subjektů zapojených do realizace koncepce integrace cizinců,

b) použít vyčleněné finanční prostředky na realizaci opatření podporujících integraci cizinců v České republice a realizovat převody finančních prostředků podle bodu I/2 tohoto usnesení,

c) zajistit realizaci a koordinaci Postupu,

d) realizovat úkoly uvedené v Postupu,

e) zpracovat a vládě do 15. prosince 2012 předložit návrh Postupu při realizaci koncepce integrace cizinců v roce 2013,

f) zpracovat a vládě do 30. června 2012 předložit Zprávu o realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2011 jako součást Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2011,

g) zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí,

2. 1. místopředsedovi vlády a ministru zahraničních věcí, ministryni kultury, ministrům práce a sociálních věcí, průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj, školství, mládeže a tělovýchovy a zdravotnictví

a) průběžně spolupracovat s ministrem vnitra při plnění úkolů uvedených v bodě II/1 tohoto usnesení,

b) průběžně realizovat úkoly uvedené v Postupu,

c) zaslat ministru vnitra

ca) do 30. září 2012 informaci o projektech vybraných na podporu integrace cizinců v roce 2012 z národních i evropských zdrojů a záměry integračních opatření na rok 2013,

cb) do 15. února 2013 informaci o plnění úkolů uvedených v bodě II/2b tohoto usnesení,

3. předsedkyni Českého statistického úřadu realizovat úkoly uvedené v Postupu,

4. ministrům vnitra a práce a sociálních věcí průběžně aktualizovat společně spravovanou webovou stránku www.cizinci.cz určenou pracovníkům státní správy a samosprávy i dalším účastníkům realizace integrace cizinců;

III. **vyzývá** předsedu Akademie věd České republiky, hejtmany, primátora hlavního města Prahy, primátory statutárních měst, představitele Asociace krajů a Svazu měst a obcí České republiky, starosty obcí s rozšířenou působností, sociální partnery Rady hospodářské a sociální dohody České republiky a představitele nestátních neziskových organizací a účelových zařízení církví ke spolupráci při realizaci postupů a úkolů uvedených v Postupu.

Provedou:

1. místopředseda vlády a
ministr zahraničních věcí,
ministři vnitra, práce a sociálních věcí,
pro místní rozvoj, průmyslu a obchodu,
školství, mládeže a tělovýchovy, zdravotnictví,
ministřyně kultury,
předsedkyně Českého statistického úřadu

Na vědomí:

hejtmani,
primátor hlavního města Prahy,
primátoři statutárních měst,
předseda Akademie věd České republiky

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

II.

Předkládací zpráva

Usnesením vlády č. 99 ze dne 9. února 2011 k aktualizované Koncepci integrace cizinců na území České republiky a k návrhu dalšího postupu v roce 2011 bylo v bodě III./1. písm. e) uloženo ministru vnitra zpracovat a vládě do 15. prosince 2011 předložit návrh postupu při realizaci koncepce integrace cizinců v roce 2012.

Ministerstvo vnitra zpracovalo materiál Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Společné soužití v roce 2012 v souladu s výše uvedeným usnesením vlády a s využitím podkladových materiálů příslušných ministerstev a dalších institucí a organizací, které participují na realizaci Koncepce integrace cizinců (dále jen „KIC“).

V rámci předkládaného materiálu je používán pojem cizinec, přičemž tímto pojmem se rozumí jak muži-cizinci, tak ženy-cizinky. Materiál nebude mít negativní dopady na životní ani podnikatelské prostředí.

Cílovou skupinou integrace cizinců v ČR jsou legálně pobývajícím občané třetích zemí (tj. mimo země EU), kteří nejsou žadateli ani poživateli mezinárodní ochrany, a ve výjimečných krizových případech také občané EU. V rámci předkládaného materiálu se pod pojmem občané EU rozumí občané členských zemí Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska.

Předložený materiál byl dne 28. listopadu 2011 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení (pod č.j. MV-129925-1/OAM-2011) se lhůtou pro sdělení připomínek do 10 pracovních dnů ode dne vložení materiálu do elektronické knihovny eKLEP, tj. do 12. prosince 2011.

Materiál je předkládán bez rozporu.

Vyhodnocení meziresortního připomínkového řízení je obsaženo v části IV. předkládaného materiálu.

Na zajištění realizace aktualizované Koncepce integrace cizinců je v roce 2012 v rozpočtu Ministerstva vnitra vyčleněna částka 25 000 tis. Kč.

III.

Postup

při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2012

1. CIZINCI V ČR

V důsledku ekonomické krize a jejích dopadů na situaci na trhu práce v České republice dochází v posledních dvou letech k stagnaci celkového počtu cizinců legálně pobývajících na území České republiky. Zatímco až do roku 2008 a zejména v období 2006 – 2008 Česká republika zaznamenávala poměrně vysoké meziroční přírůstky zejména ekonomicky motivované migrace, od roku 2009 se růst nově příchozích cizinců výrazně omezil a poprvé byl ve více než desetiletém období v celkovém počtu cizinců s povoleným pobytem v České republice zaznamenán meziroční pokles. Tento trend přetrvával i v roce 2010 a 2011¹.

Cílová skupina politiky integrace cizinců k 31. prosinci 2010 čítala celkem 289 203 státních příslušníků třetích zemí (68,0% z celkového počtu 425 301 cizinců s povoleným pobytem na území České republiky). I v roce 2010 obdobně jako v roce předchozím byly počty cizinců z třetích zemí (zejména nově příchozích) výrazně ovlivněny dopady ekonomické krize a s tím spojenými omezenými možnostmi pracovního uplatnění na českém trhu práce. V roce 2010 tak celkový počet cizinců z třetích zemí legálně pobývajících v České republice nadále klesal (meziroční pokles o 6 400 osob) a tento klesající trend pokračoval i v průběhu roku 2011.

Zaznamenaný pokles se týká pouze cizinců pobývajících v České republice přechodně (zejména v důsledku nízkého počtu nově příchozích). Naopak v kategorii trvalého pobytu je nadále vykazován rostoucí trend. Podíl občanů třetích zemí žijících v České republice trvale se zvyšuje, na konci roku 2010 jich byla téměř polovina (45,7%, 132 153 osob).

Početně nejvýznamnější skupiny cizinců z třetích zemí pobývajících v České republice se dlouhodobě nemění. Cílová skupina integrace cizinců je z více než tří čtvrtin tvořena občany pouze 3 zemí, a to Ukrajiny (124 339 osob na konci roku 2010), Vietnamu (60 301) a Ruské federace (31 939). Ostatní státní příslušnosti následují s výraznějším odstupem: Moldavsko (8 872), USA (6 074) a Mongolsko (5 576).

Ačkoliv dochází ke stagnaci v oblasti nově příchozích cizinců, otázka integrace cizinců již na území pobývajících stále nabývá na důležitosti. Právě důsledky ekonomické krize a s tím související opatření, která mají dopad na celou společnost, ukazují, že je nadále nutné prohlubovat aktivní integrační politiku, tak aby nedocházelo k sociálnímu napětí a aby sami cizinci byli schopni reagovat adekvátně na změny ve společnosti. Stejně jako v roce 2008 i nyní se začínají projevovat hlouběji některé negativní tendence ve vztahu majority ke skupině cizinců, kterým je nutné včas zabránit.

¹ V roce 2005 ČR evidovala celkem 278 312 cizinců s povoleným pobytem, během následujících 3 let počet cizinců vzrostl téměř o 160 tisíc a na konci roku 2008 dosáhl počtu 438 301 osob (z toho se jednalo o 265 374 osob s přechodným pobytem a 172 927 osob s trvalým pobytem). K 31. 12. 2010 v České republice legálně pobývalo celkem 425 301 cizinců, z toho 235 339 přechodně a 189 962 trvale.

2. ÚVOD

Tento materiál vychází z vládou schválené aktualizované Koncepce integrace cizinců z ledna 2011. Tento materiál reagoval na Programové prohlášení vlády, které jasně definuje nutnost propojení imigrační a integrační politiky a stanoví, že úspěšná integrace je podmínkou efektivní imigrace. Během posledního roku se podařilo již realizovat mnohé aktivity, nicméně je nutné tyto aktivity nadále prohlubovat, intenzifikovat a zejména hledat nové formy a nové nástroje, které by byly v oblasti aktivní integrační politiky použitelné a zejména efektivní, a to nejen ve vztahu k rozpočtové odpovědnosti, ale zejména ve vztahu k realizaci vytyčených cílů.

Cílem Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití (dále jen „Postup“) v roce 2012 je navrhnout konkrétní opatření, kterými příslušné rezorty odpovědné za realizaci integrační politiky v průběhu roku 2012 podpoří úspěšnou integraci cizinců v České republice.

Postup zároveň předpokládá intenzivní spolupráci na realizaci integrační politiky zejména s nestátními neziskovými organizacemi, regionálními Centry na podporu integrace cizinců, samosprávami a dalšími subjekty.

Postup vychází z analýzy aktuální situace a problémů identifikovaných v oblasti integrace cizinců a konkrétně rozpracovává záměry politiky integrace cizinců definované v aktualizované Koncepci integrace cizinců – Společné soužití².

Postup předpokládá, že politika integrace cizinců bude i nadále spočívat především na principech:

- efektivitu integračních opatření i vynaložených finančních prostředků;
- jasných a uchopitelných výsledků všech integračních aktivit;
- dostupnosti a adresnosti integračních opatření;
- podpory rozvoje občanské společnosti a praktické spolupráce všech, kdo mohou přispět k úspěšnému průběhu integrace;
- podpory implementace integrační politiky na regionální a lokální úrovni (další rozvoj systému Center na podporu integrace cizinců, přímá spolupráce s obcemi).

3. CÍLE INTEGRAČNÍ POLITIKY

Politika integrace cizinců je komplementární součástí politiky legální migrace; imigrace může být bezproblémová pouze tehdy, pokud na ni přímo navazují integrační opatření, která cizincům napomohou začlenit se do společnosti. Úspěšná integrace je přímo odvislá od prospěšné imigrace.

Integrace je obousměrný proces, do kterého vstupují jak cizinci, tak majoritní společnost. Záměrem veškerých integračních opatření je docílit oboustranně přínosného soužití nově příchozích i obyvatelstva přijímající země. Integrační politika musí flexibilně reagovat na nové skutečnosti a potřeby, a to jak cizinců, tak i české společnosti, a posilovat vědomí vzájemné propojenosti migrace a integrace se sociálními, kulturními, ekonomickými a politickými aspekty života společnosti.

² Usnesení vlády ze dne 9. února 2011 č. 99 k aktualizované Koncepci integrace cizinců na území České republiky a k návrhu dalšího postupu v roce 2011

Úkolem společnosti ČR je vytvářet cizincům podmínky pro jejich začlenění do společnosti včetně ochrany před diskriminací a dalšími negativními jevy, a integraci cizinců napomáhat. Ze strany cizinců předpokládá integrace vůli zapojit se do společnosti, dodržovat zákony a respektovat hodnoty přijímající země i Evropské unie.

Cílem integrace je dosáhnout nekonfliktního a oboustranně uspokojivého společného soužití, vzájemného poznání a porozumění mezi cizinci i společností, ve které žijí, umožnit cizincům, aby byli schopni důstojného života během svého pobytu v České republice. Cílem všech aktivit integrační politiky je předcházet vytváření uzavřených komunit imigrantů, společenské izolaci a sociálnímu vyloučení cizinců.

4. CÍLOVÁ SKUPINA INTEGRACE

Základní cílovou skupinou politiky integrace cizinců³ jsou občané třetích zemí (tj. zemí mimo Evropskou unii) pobývající legálně na území České republiky, ve výjimečných krizových případech se mohou do cílové skupiny zahrnout i občané zemí Evropské unie⁴. Do cílové skupiny Koncepce integrace cizinců nepatří žadatelé o mezinárodní ochranu či osoby, jimž byla mezinárodní ochrana udělena⁵. Cílovou skupinou integrace je i majoritní společnost.

Integrační opatření se zaměří především na dlouhodobě či trvale pobývajících cizince, ale vybraná opatření se budou vztahovat také na nově příchozí cizince se záměrem umožnit jim po příjezdu do České republiky základní orientaci v hostitelské zemi. Specifická opatření se zaměří i na informovanost cizinců v předmigračním období v zemi původu.

Zvláštní pozornost bude nezbytně věnována integraci cizinců ve zranitelném postavení, tedy druhé generaci cizinců – dětí a mládeže, ženám – cizinkám, a to nejen ženám zapojeným do trhu práce, ale zejména ženám v domácnosti, s důrazem na opatření umožňující jejich účast na integračních aktivitách. Integrace se zaměří také na integraci rodin cizinců.

5. PRIORITY INTEGRACE CIZINCŮ

Realizace aktualizované Koncepce integrace cizinců bude i nadále zacílena do čtyř klíčových oblastí integrace cizinců – znalost češtiny, ekonomická soběstačnost, orientace ve společnosti a vztahy mezi komunitami.

a) Znalost českého jazyka cizinců

Znalost češtiny je nezbytná pro začlenění do společnosti a rozvoj vzájemných vztahů mezi cizinci a většinovou společností; je klíčovým faktorem pro získání vzdělání a kvalifikace, umožnění přístupu na trh práce a pro sociální i ekonomickou soběstačnost cizinců na základě principu rovných příležitostí.

- děti cizinci:

Zásadním úkolem integrace je zajištění rovných příležitostí dětí - cizinců ve vzdělávání. Znalost českého jazyka je podmínkou úspěšného absolvování školní docházky dětí-cizinců ze třetích zemí i získání dalšího vzdělání, zaměstnání a kariérního růstu.

³ Pojmem „cizinec“ se rozumí jak cizinci, tak cizinky.

⁴ Pod pojmem „občané EU“ se rozumí občané členských zemí Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska.

⁵ Integrace azylantů je zajišťována prostřednictvím Státního integračního programu.

Bezproblémové zvládnutí školní docházky dětí-cizinců je nezbytné v rámci dotací podpořit službami pedagogických asistentů, posílením komunikace školy s rodiči žáků a mimoškolními integračními aktivitami.

Návrhy opatření (MŠMT):

- V souvislosti s novelou školského zákona⁶ informovat adresně ředitele škol i krajské úřady o rozšíření ustanovení § 20 tohoto zákona, zejména pak o skutečnosti, že také žáci – cizinci z třetích zemí mají právo na bezplatnou přípravu k jejich začlenění do základního vzdělání, zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám těchto žáků (odst. 5 písm. a), a to do 1 měsíce od nabytí účinnosti této novely; dále pak seznámit ředitele škol a krajské úřady s prováděcím právním předpisem stanovujícím formu, obsah a organizaci bezplatné přípravy podle odst. 5 písm. a), v termínu do 1 měsíce od nabytí účinnosti tohoto předpisu;
 - zajistit podporu výuky českého jazyka nad rámec běžné výuky ve školách pro děti-cizince z třetích zemí v předškolním a základním vzdělávání a umožnit školám zajistit působení pedagogických asistentů pro žáky-cizince prostřednictvím rozvojového a dotačního programu MŠMT případně dalších finančních zdrojů nejpozději do 30.června 2012;
 - realizovat cílenou informační kampaň, seznamující ředitele škol, odbornou veřejnost a rodiče žáků - cizinců s vyhláškou č.147/2011 Sb.⁷, která umožňuje poskytovat žákům znevýhodněným nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka individuální podporu a využívat individuálního vzdělávacího plánu a služeb asistenta pedagoga;
 - v zájmu zajištění systematické podpory integrace žáků - cizinců informovat ředitele škol s dostatečným předstihem o dotačních programech, které bude MŠMT vyhlašovat;
 - zaměřit se v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na vzdělávání učitelů českého jazyka jako cizího jazyka a na zvyšování sociokulturních kompetencí pedagogických pracovníků pro práci s žáky cizinci, a to zejména ve školách s vyšším počtem cizinců;
 - do 30. listopadu 2012 iniciovat a podpořit vytvoření a vydání výukových materiálů a učebnic českého jazyka jako cizího jazyka vhodných pro výuku dětí ze třetích zemí, a doporučit je ředitelům škol.
- dospělí cizinci:

Znalost českého jazyka představuje hlavní předpoklad úspěšné integrace. Zájem cizinců o znalost českého jazyka je mimo jiné motivována povinností prokazování znalosti češtiny (na úrovni A1) jako jedné z podmínek pro získání povolení k trvalému pobytu.

Cílem integrační politiky je zajistit co nejširší regionální dostupnost kurzů češtiny pro dospělé cizince, a to pro různé stupně pokročilosti včetně kurzů profesního jazyka. Nabídku jazykových kurzů je nutno doplnit i alternativními možnostmi výuky češtiny.

⁶ Novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším, odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Vyhláška č. 147 ze dne 25. května 2011, kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných – viz. Zejména čl. I § 1 odst.2 a odst.6, dále §7 odst. 1 ad.

Kurzy budou poskytovány v rámci regionálních Center na podporu integrace cizinců, dále v rámci projektů místních samospráv, nevládních neziskových organizací a dalších subjektů, např. škol, úřadů práce v rámci rekvalifikace, kurzy češtiny zaměřené na výkon povolání ve spolupráci se zaměstnavateli atd.

Návrhy opatření:

- v rámci výzev ke globálnímu grantu vyhlášených v rámci OP LZZ bude nadále možnost ze strany oprávněných žadatelů předložit grantové projekty, v nichž bude možné v souvislosti se vzdělávacími a rekvalifikačními aktivitami určenými pro cizince, kteří splňují podmínky příslušné cílové skupiny dané oblasti podpory, podpořit i výuku českého jazyka za účelem zvýšení zaměstnatelnosti a uplatnění na trhu práce (MPSV).
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie nejpozději do 1. prosince 2012 umožnit rozšíření nabídky kurzů češtiny pro dospělé cizince pro různé stupně pokročilosti, a to i nad úroveň A1 požadovanou pro trvalý pobyt (MV);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie nejpozději do 31. prosince 2012 zpracovat webové stránky umožňující samostudium češtiny jako cizího jazyka (MŠMT);
- do 30. září 2012 zpracovat analýzu alternativních možností výuky, např. e-learningový kurz češtiny, audio-učebnice pro samouky apod. (MŠMT);
- v průběhu roku 2012 podporovat poskytování kurzů češtiny úřady práce v rámci rekvalifikace (MPSV);
- průběžně sledovat efektivitu dosud realizované výuky češtiny v rámci rekvalifikačních kurzů, a do 30. listopadu 2012 provést analýzu míry využívání této výuky, zejména co do počtu zúčastněných (MPSV);
- průběžně pokračovat v informační kampani k povinnosti složit zkoušku z češtiny pro účely trvalého pobytu, včetně aktualizace webových stránek www.cestina-pro-cizince.cz (MV, MŠMT);
- průběžně zajišťovat propagaci formátu zkoušky pro účely trvalého pobytu mezi cizinci, včetně pořádání školení k formátu této zkoušky pro učitele kurzů českého jazyka pro cizince (MŠMT).

b) Ekonomická soběstačnost

Jedním z předpokladů ekonomické soběstačnosti cizinců je informovanost cizinců o jejich právech a povinnostech stejně jako o podmínkách zaměstnávání a podnikání v České republice, která může významně napomoci k samostatnosti cizinců a k omezení míry jejich manipulovatelnosti, případně závislosti na zprostředkovatelích.

Opatření by proto měla směřovat k posílení nástrojů pro přístup cizinců na trh práce a jejich schopnost na trhu práce setrvat, zajištění ochrany cizinců před diskriminací a zneužíváním. Je nezbytné důsledně monitorovat vývoj situace a postavení cizinců a na zjištěné problémy a bariéry bezprostředně reagovat, odstraňovat nejen bariéry integrace, ale i bariéry přístupu k integračním službám.

Návrhy opatření:

- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie nejpozději do 30. září 2012 umožnit podporu aktivního vyhledávání cizinců v jejich přirozeném prostředí prostřednictvím terénní sociální práce (streetwork), poskytující první informační podporu pro cizince (MV, MPSV);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie nejpozději do 30. září 2012 umožnit zajištění návaznosti sociálních služeb a aktivit – terénní i ambulantní sociální služby, poradenství, asistenci atd., a koordinovat systematický přístup cizinců k dalším subjektům (úřady, NNO atd.), které jim poskytnou pomoc při řešení konkrétních problémů (MV, MPSV);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie zajistit pilotní ověření a následnou evaluaci metodiky terénní práce (streetwork) v prostředí cizinců v praxi s cílem zajistit co nejširší dostupnost integračních služeb cizincům a jejich informovanost a vyškolení pracovníků NNO, regionálních Center na podporu integrace cizinců případně dalších subjektů v terénní práci dle této metodiky (MV, MPSV);
- průběžně důsledně monitorovat vývoj situace a postavení cizinců v jednotlivých regionech a lokalitách s cílem efektivně řešit vznikající problémy (MV).

c) Orientace cizince ve společnosti – informovanost cizinců

Prospěšnost migrace přímo závisí na úspěšnosti integrace. Základem integrace je zajištění plné informovanosti cizinců ve všech fázích jejich pobytu v České republice. Pro včasné zapojení do společnosti, stejně jako pro předcházení jejich závislosti na zprostředkovatelích, je nezbytné pomoci cizincům orientovat se v novém prostředí, seznámit je s jejich právy i povinnostmi, s místními poměry a zvyklostmi, s řešením svých záležitostí a každodenních situací. Cílem je podpora sociální soběstačnosti cizinců a snížení míry jejich zranitelnosti.

Orientace cizince v hostitelské společnosti bude zajišťována zejména prostřednictvím adaptačně - integračních kurzů; jejich zaměření a rozsah budou diferencovány podle délky a účelu pobytu cizince na území České republiky.

- adaptačně – integrační kurzy pro nově příchozí cizince (tzv. uvítací kurzy - cca do 1 roku pobytu) se zaměří na základní a praktické informace nezbytné pro orientaci ve společnosti a v každodenním životě, seznámení se základními právy a povinnostmi včetně oblasti zdravotní péče, s hodnotami zdejší společnosti - se zásadami demokracie, rovnosti žen a mužů, důstojnosti lidské bytosti a ochrany lidských práv. Kurz bude doplněn filmem obsahujícím základní informace o ČR. Tyto kurzy budou krátké, časově dostupné, srozumitelné. Informace budou podávány v češtině a zároveň tlumočeny do jazyka srozumitelného cizincům (min. v 5 jazycích).

- kurzy pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem budou směřovány k poznání hodnot společnosti v České republice resp. v Evropské unii, na hlubší orientaci cizince ve společenském, právním institucionálním, kulturním a politickém prostředí v ČR (historie státu, právní řád, politické uspořádání státu, kulturní odlišnosti apod.). Budou zaměřeny i na řešení aktuálních potřeb a praktických problémů cizinců, včetně přístupu ke zdravotní péči. Tyto kurzy budou vedeny v češtině, ať již samostatně nebo jako součást prohlubující výuky českého jazyka, spolu s odkazy na zdroje příslušných informací.

- předodjezdové informace budou poskytovány potenciálním imigrantům již v předodjezdovém období v zemi původu. Bude se jednat o základní informace o podmínkách pobytu cizinců v České republice s upozorněním na případná rizika spojená s nedodržováním zákonů, včetně kontaktů na úřady a organizace a webové portály podporující integraci cizinců. Informace budou poskytovány v jazyce migrantů.

Návrhy opatření:

- do 31. prosince 2012 zpracovat informační materiály pro předmigrační přípravu cizinců (předodjezdové informační minimum) a zajistit distribuci těchto informací (MV ve spolupráci s MZ a MZV);
- do 30. června 2012 zpracovat metodiku adaptačně-integračních kurzů pro cizince (tzv. uvítacích kurzů) a do 31. prosince 2012 ji pilotně ověřit v kurzech pro nově příchozí cizince na základě jejich dobrovolné účasti a následně metodiku evaluovat (MV ve spolupráci s MZ a MPSV);
- propojit webové portály www.imigracniportal.cz s webovým portálem ministerstva zdravotnictví s informacemi pro cizince o poskytování zdravotní péče v České republice (MV ve spolupráci s MZ)
- pro asistenci cizincům při vyřizování pobytových záležitostí:
 - o do 31. prosince 2012 zpracovat instruktážní film názorně objasňující procedury a postupy při vyřizování pobytových záležitostí;
 - o prostřednictvím dotačních řízení zajistit asistenci cizincům při vyřizování pobytových náležitostí na pracovištích Odboru azylové a migrační politiky (MV);
- průběžně zveřejňovat na webu www.cizinci.cz nabídku již zpracovaných informačních materiálů pro socio-kulturní orientaci ve společnosti (MV ve spolupráci MPSV);
- průběžně aktualizovat web www.imigracniportal.cz (aneb www.mvcr.cz/cizinci), tak aby byly dostupné aktuální informace o pobytové agendě.

d) Vzájemné vztahy cizinců a majoritní společnosti

Jedním z cílů politiky integrace cizinců je podporovat harmonické bezkonfliktní soužití mezi cizinci a většinovou společností, zachování sociální soudržnosti v zemi stejně jako zabránění izolaci či sociálnímu vyloučení cizinců a z toho plynoucích konfliktů. Komunikace mezi cizinci a majoritním prostředím, navazování vzájemných kontaktů a vedení dialogu je nezbytné pro vzájemné porozumění a začlenění do společnosti.

Je třeba opakovaně zdůraznit, že integrace je oboustranným procesem, který musí být založen na vůli k integraci a na vzájemném přínosu pro obě strany. V této souvislosti je třeba podporovat otevřenost společnosti, toleranci, vzájemnou komunikaci a aktivity propojující obě strany – tedy cizince i majoritu. Důležité je zapojovat nové subjekty (např. školy, kulturní či sportovní kluby, mateřská a rodinná centra, občanské aktivity) do vzájemných kontaktů mezi cizinci a majoritou s důrazem na druhou generaci cizinců – děti a mládež, a na zranitelné skupiny cizinců.

Důležitá je informovanost majoritní společnosti o reálné situaci a problémech cizinců žijících v ČR, stejně jako poznání odlišné kultury, tradic a životních postojů cizinců, překonávání komunikačních bariér i ze strany majority, a to při respektování odlišností

cizinců. Jenom vzájemné porozumění a respekt, při vědomí oboustranné prospěšnosti a potřeby integrace, může předejít vzniku či eskalaci problémů ve vzájemných vztazích.

Návrhy opatření:

- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie nejpozději do prosince 2012 podpořit pořádání formálních i neformálních společných aktivit, zapojování cizinců do aktivit majority (kulturních, sportovních, společenských) i účast majority na akcích pořádaných cizinci (MV, MK, MŠMT);
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie nejpozději do prosince 2012 s využitím dotací ze státního rozpočtu/zdrojů EU podporovat realistickou a vyváženou mediální prezentaci postavení cizinců v ČR vč. zapojení veřejnoprávní TV (MV).

6. INTEGRACE NA LOKÁLNÍ A REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Vzhledem ke skutečnosti, že integrace cizinců probíhá v první řadě v místech pobytu a pracovních aktivit cizince, je ke zvýšení efektivity integračních opatření nezbytné podporovat a posilovat integraci na regionální a lokální úrovni. Aktivní role místní a regionální samosprávy je pro začlenění cizinců i bezkonfliktní soužití ve společnosti nezbytným předpokladem.

V rámci krajů jsou důležitým nástrojem integrace cizinců regionální Centra na podporu integrace cizinců, která musí být především plnohodnotným partnerem správních úřadů. Je důležité, aby kraje dokázaly využít synergie s činností těchto Center k podpoře začleňování cizinců a k zajištění nekonfliktního soužití obyvatel kraje.

Na lokální úrovni se osvědčují komplexní integrační (emergentní) projekty samospráv obcí realizované ve spolupráci s ministerstvem vnitra, které mají být zacíleny na konkrétní a aktuální problémy samosprávy, včetně formulace návrhů řešení a jejich následné realizace.

Návrhy opatření:

- průběžně spolupracovat s představiteli měst a obcí resp. městských částí a prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie podpořit integraci cizinců na místní úrovni (MV);
- nadále průběžně podporovat činnost a rozvoj Center na podporu integrace cizinců a provázanost jejich činnosti s dalšími organizacemi včetně nestátních neziskových organizací a s úřady v regionu, tak aby byly naplňovány cíle integrace na regionální úrovni (MV);
- průběžně prostřednictvím výzev v rámci fondů Evropské unie podpořit rozšíření sítě regionálních Center na podporu integrace cizinců (MV).

7. DALŠÍ OPATŘENÍ K PODPOŘE INTEGRACE CIZINCŮ

V souladu s výše popsány cíli a prioritami bude kladen důraz i na realizaci dalších opatření, která mají přispět k efektivní a komplexní integrační politice České republiky. Jedná se zejména o opatření zaměřená na:

a) Informovanost cizinců (MV, MPSV, MPO, MMR, MZ, MK):

- průběžně zvyšovat informovanost cizinců i dalších aktérů v procesu integrace, včetně většinové společnosti, a to mj. i s využitím prostředků EU;

- průběžně zajišťovat aktualizaci informačních materiálů pro cizince a přístup k informacím pro cizince v rámci státní správy a samosprávy, včetně využívání různých jazykových mutací⁸;
- informace pro cizince zveřejňovat na internetových stránkách zřetelně s odkazem na úvodní stránce tak, aby byly snadno vyhledatelné;
- neodkladně zveřejňovat informace o změnách týkajících se cizinců, které vyplynou z legislativních změn - zákonů, předpisů či vyhlášek.

b) Prohlubování odborných kompetencí:

- průběžně zajišťovat vzdělávací semináře pro pracovníky regionálních Center na podporu integrace cizinců případně pro pracovníky nevládních neziskových organizací poskytujících cizincům sociálně-právní poradenství (MV);
- průběžně zajišťovat zvyšování interkulturních, sociokulturních a odborných kompetencí pracovníků jednotlivých rezortů a dalších subjektů řešících záležitosti cizinců včetně zaměření na jejich přípravu pro kontakt s cizinci a pro jejich působení v komunitách cizinců, prostřednictvím systematického a průběžného odborného vzdělávání. Tento úkol se týká všech rezortů zapojených do realizace Koncepce integrace cizinců, zejména pak těchto oblastí:
 - oblast zdravotnictví – příprava zdravotnického personálu (MZ);
 - oblast školství – vzdělávání pedagogického personálu pro výuku dětí-cizinců i práci s nimi (MŠMT);
 - oblast sociální práce a služeb – odborné vyškolení příslušných pracovníků (včetně terénních), kteří pracují s cizinci, a to i pro práci v přirozeném prostředí cizinců (MPSV);
 - oblast živnostenského podnikání cizinců (MPO);
 - oblast pobytu cizinců (MV, PČR).

c) Přístup cizinců ke zdravotní péči:

- v souladu s předložením věcného záměru nové právní úpravy pobytu cizinců nastavit a jasně definovat nastavení systému zdravotní péče pro cizince (MV, MZ, MF)
- prostřednictvím dotačních řízení a/nebo výzev v rámci fondů Evropské unie nejpozději do 31. prosince 2012 informovat zdravotnickou veřejnost o zdravotních komunikačních jazykových kartách (pro komunikaci s pacienty-cizinci), spolupracovat při jejich aktualizaci a vytváření nových karet pro další lékařské obory a zajistit distribuci zdravotních komunikačních jazykových karet vybraným zdravotnickým zařízením ve spolupráci se zdravotními odbory krajských úřadů (MZ).

8. STATISTIKA

- do 31. března 2012 zpracovat aktualizovanou publikaci Cizinci v České republice, která bude obsahovat statistická data týkající se jednotlivých oblastí života cizinců na území České republiky (Český statistický úřad);
- zajistit a průběžně publikovat relevantní statistické údaje týkající se cizinců na území České republiky (Český statistický úřad, MV, MPSV, MŠMT, MPO, MMR, MZ).

⁸ Vzhledem k tomu, že většina cizinců nemá přístup k internetu, je nutno informace poskytovat nejen prostřednictvím webových stránek, ale i tištěných informací v rámci odborných seminářů pro cizince, sociálně-právního poradenství a dalších aktivit.

9. KOORDINACE

Do realizace Koncepce integrace cizinců je zapojena řada rezortů (ministerstvo vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, financí, průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj, zdravotnictví, kultury). Koordinací realizace Koncepce integrace cizinců je pověřeno Ministerstvo vnitra, každé z ministerstev je však odpovědné za realizaci politiky integrace v rozsahu své gesce; je proto nezbytné dávat důraz na koordinaci a komunikaci v rámci ministerstev, zajistit vzájemnou informovanost a provázanost činnosti jednotlivých odborů. Osobu rezortního koordinátora integrace s potřebnými rozhodovacími pravomocemi na úrovni ředitele odboru jmenuje ministr příslušného resortu.

Návrhy opatření:

- v případě personální změny na pozici rezortního koordinátora integrace neprodleně o jmenování nového koordinátora informovat MV, které je pověřeno koordinací realizace koncepce integrace cizinců (MPSV, MŠMT, MF, MPO, MMR, MZ, MK).

10. FINANCOVÁNÍ INTEGRACE CIZINCŮ

Pro rok 2012 byla částka ze státního rozpočtu na podporu integrace cizinců stanovena na 25 000 tis. Kč. Rozdělení finančních prostředků je předloženo v Usnesení.

V roce 2012 musí být při využívání státních prostředků kladen důraz zejména na:

- hospodárné, efektivní a účelné využívání státních prostředků na integraci cizinců;
- zaměření na větší propojení finančních prostředků z fondů Evropské unie a prostředků ze státního rozpočtu (pokrytí nutné části pro kofinancování) u projektů, které naplňují cíle jednotlivých rezortů;
- finanční kontrolu, především na důkladné nastavení řídicího a kontrolního systému ve všech jeho aspektech podle zákona 320/2001 Sb., o finanční kontrole
- urychlení administrativního procesu při udělování dotací.